

**СПОРУДИ ЕЛЕКТРОЗВ'ЯЗКУ ЯК ПРЕДМЕТ КРИМІНАЛЬНОГО
ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 360 КРИМІНАЛЬНОГО
КОДЕКСУ УКРАЇНИ**

Юріков Олександр Олександрович

викладач циклу

загальних та кримінально-правових

дисциплін Київського центру

первинної професійної підготовки

«Академія поліції» навчально-наукового інституту

№ 1 Національної академії внутрішніх справ

м. Київ, Україна

Анотація: У статті проаналізовано предмет кримінального правопорушення, передбаченого ст. 360 Кримінального кодексу України. Автором встановлено, що предметом умисного пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі, окрім технічних засобів, є також споруди електрозв'язку. Обґрунтовано, що до споруд електрозв'язку, які входять до складу телекомунікаційної мережі, належать будівлі, вежі, антени, що використовуються для організації електрозв'язку. Розкрито сутність цих споруд як предметів умисного пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі.

Ключові слова: предмет кримінального правопорушення, пошкодження, руйнування, телекомунікаційна мережа, технічні засоби, споруди електрозв'язку, вежа, антена, будівля.

У науці кримінального права питання щодо визначення предмета кримінального правопорушення досліджували такі вчені, як П. А. Воробей, В. К. Глістін, С. Й. Коржанський, С. Ф. Кравцов, Г. А. Кригер, В. М. Кудрявцев,

В. В. Кузнєцов, Є. В. Лащук, А. А. Музика, Н. І. Панов, Д. Н. Розенберг, Г. М. Самілик, В. М. Смітєнко, В. Я. Тацій, Є. В. Фесенко, Є. О. Фролов та ін. На нашу думку, предмет кримінального правопорушення найбільш повно розкриває А. А. Музика, який зазначає, що предмет кримінального правопорушення – це факультативна ознака об'єкта кримінального правопорушення, що проявляється в матеріальних цінностях (котрі людина може сприймати органами чуття чи фіксувати спеціальними технічними засобами), з приводу яких та шляхом безпосереднього впливу на які (або без такого впливу) вчиняється кримінально протиправне діяння [1, с. 167].

Предмет є факультативною ознакою об'єкта складу кримінального правопорушення. Однак, якщо він передбачений в диспозиції статті КК України, то стає обов'язковим. Одним із таких є склад кримінального правопорушення, передбаченого ст. 360 КК України «Умисне пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі», в якому предмет кримінального правопорушення – телекомунікаційна мережа, технічні засоби телекомунікацій, споруди електрозв'язку, що входять до складу телекомунікаційної мережі – є обов'язковою ознакою складу кримінального правопорушення [2].

Одним із предметів кримінального правопорушення, передбаченого ст. 360 КК України на теперішній час є споруди електрозв'язку. Відповідно до ч. 1 ст. 1 Закону України від 18 листопада 2003 року № 1280-IV «Про телекомунікації» споруди електрозв'язку – це будівлі, вежі, антени, що використовуються для організації електрозв'язку [3]. Для повного розуміння предмета умисного пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі (ст. 360 КК України) слід визначити, що таке будівлі, вежі та антени, які використовуються для організації електрозв'язку.

Будівлі – це споруди, що складаються з несучих та огорожувальних або сполучених (несуче-огорожувальних) конструкцій, які утворюють наземні або підземні приміщення, призначені для проживання або перебування людей, розміщення устаткування, тварин, рослин, а також предметів [4]. Будівля – різновид наземної споруди, пов'язаної фундаментом із землею (грунтом), що

складається з несучих та огорожувальних сполучених (несучо-огорожувальних) конструкцій, які утворюють приміщення, інженерних систем та в якій використовується енергія з метою створення належних умов проживання та/або життєдіяльності людей [5].

Відповідно до Державного класифікатора будівель та споруд ДК 018-2000 від 1 січня 2001 року, до будівель відносяться житлові будинки, гуртожитки, готелі, ресторани, торговельні будівлі, промислові будівлі, вокзали, будівлі для публічних виступів, для медичних закладів та закладів освіти тощо [4]. Відповідно до ч. 2 ст. 3 Закону України «Про телекомунікації», телекомунікації є невід’ємною частиною виробничої та соціальної інфраструктури України і призначені для задоволення потреб фізичних та юридичних осіб, органів державної влади в телекомунікаційних послугах. Враховуючи зазначені положення Закону України «Про телекомунікації» та Державного класифікатора будівель та споруд ДК 018-2000, до будівель, що використовуються для організації електрозв’язку слід віднести: 1) офісні будівлі (будівлі, що використовуються як приміщення для конторських та адміністративних цілей, в тому числі для органів місцевого управління, урядових та відомчих департаментів тощо); 2) будівлі засобів зв’язку та пов’язані з ними будівлі (будівлі центрів радіо- та телевізійного мовлення, телефонних станцій, телекомунікаційних центрів тощо) [4]. Таким чином, до будівель, що використовуються для організації електрозв’язку, належать не лише ті будівлі, які призначені безпосередньо для зберігання певного обладнання, а й офісні будівлі підприємств, установ, організацій, що надають телекомунікаційні послуги.

Вежа – це споруда круглої, квадратної або багатокутної в плані форми, висота якої набагато перевищує горизонтальні розміри; вільно стояча висотна споруда, стійкість якої забезпечують основою її конструкції (без розтяжок і відтяжок) [6, с. 30–31]. Вежа – це висока вузька споруда, що має висоту значно більшу за ширину і будується окремо або як складова частина фортеці, палацу тощо; вишка для спостереження і передачі сигналів [7]. Таким чином, під

вежею слід розуміти споруду круглої, квадратної або багатокутної форми, висота якої набагато перевищує горизонтальні розміри, яка призначена для утримання, зберігання та забезпечення функціонування обладнання телекомунікаційної мережі.

Антенa – це радіотехнічний пристрій для приймання і передавання електромагнітних хвиль [8; 9]. В Академічному тлумачному словнику української мови поняття «антенa» тлумачать як провід або система проводів, що служить для випромінювання радіохвиль під час радіопередачі або для їх уловлювання під час радіоприймання [10; 11]. Антенa є невід’ємною складовою будь-якого радіотехнічного пристрою, який призначений для передачі або прийому інформації за допомогою радіохвиль через навколишній простір [12, с. 4]. Враховуючи зазначене, можна стверджувати, що антенa – це технічний пристрій, який служить для випромінювання радіохвиль під час радіопередачі або для їх уловлювання під час радіоприймання.

На нашу думку, антени також слід відносити до предмета кримінального правопорушення, передбаченого ст. 360 КК України, оскільки на сьогоднішній день у зв’язку з розвитком технологій є не лише проводовий зв’язок, а й рухомий (мобільний). Відповідно до ч. 1 ст. 1 Закону України «Про телекомунікації», рухомий (мобільний) зв’язок – електрозв’язок із застосуванням радіотехнологій, під час якого кінцеве обладнання хоча б одного із споживачів може вільно переміщатися в межах усіх пунктів закінчення телекомунікаційної мережі, зберігаючи єдиний унікальний ідентифікаційний номер мобільної станції [3].

Враховуючи викладене вище, можна стверджувати, що предметом кримінального правопорушення, передбаченого ст. 360 КК України, крім технічних засобів, також слід вважати споруди електрозв’язку: 1) будівлі, що використовуються для організації електрозв’язку – будівлі, які призначені безпосередньо для зберігання обладнання та офісні будівлі підприємств, установ, організацій, що надають телекомунікаційні послуги; 2) вежі, що використовуються для організації електрозв’язку – споруди круглої, квадратної

або багатокутної форми, висота яких набагато перевищує горизонтальні розміри, які призначені для утримання, зберігання та забезпечення функціонування обладнання телекомунікаційної мережі; 3) антени, що використовуються для організації електрозв'язку – технічні пристрої, які служать для випромінювання радіохвиль під час радіопередачі або для їх уловлювання під час радіоприймання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Музика А. А. Предмет злочину: теоретичні основи пізнання : монографія. Київ : Паливода А. В., 2011. 192 с.
2. Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.
3. Про телекомунікації : Закон України від 18 листоп. 2003 р. № 1280-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1280-15#n76>.
4. Державний класифікатор будівель та споруд ДК 018-2000 : затв. наказом Держстандарту України від 17 серп. 2000 р. № 507. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/ru/va507565-00/sp:wide#Text>.
5. Про енергетичну ефективність будівель : Закон України від 22 черв. 2017 р. № 2118-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2118-19#Text>.
6. Термінологічний словник-довідник з будівництва та архітектури / [Р. А. Шмиг, В. М. Боярчук, І. М. Добрянський, В. М. Барабаш] ; за заг. ред. Р. А. Шмига. Львів, 2010. 222 с.
7. Вежа. *Академічний тлумачний словник української мови (1970–1980)*. URL: <http://sum.in.ua/s/vezha#:~:text=%D0%A2%D0%BB%D1%>.
8. Антена. *Вікіпедія – вільна енциклопедія*. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%BD%D1%82%D0%B5%D0%BD%D0%B0>.
9. Антена. *Словник української мови : у 20 т.* URL: <https://slovnyk.me/dict/newsum/%D0%B0%D0%BD%D1%82%D0%B5%D0%BD%D0%B0>.

10. Антена. *Академічний тлумачний словник української мови (1970–1980)*. URL: <http://sum.in.ua/s/antena#:~:text=%D0%A2%D0%BB%D1%83%>.
11. Антена. *Словник української мови*. URL: <https://slovnyk.ua/index.php?sword=%D0%B0%D0%BD%D1%82%D0%B5%D0%BD%D0%B0>.
12. Основы теории антенн : учеб. пособ. / А. П. Пудовкин, Ю. Н. Панасюк, А. А. Иванков. Тамбов : Изд-во ГОУ ВПО ТГТУ, 2011. 92 с.